

Актуальна тема

УВАГА, КОНКУРС!**«РАЗОМ! ПАРТНЕРСТВО НАВЧАЛЬНИХ, КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ,
СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ І РОДИН»****Конкурс «РАЗОМ!..»
живиться ідеями небайдужих****Лідія ХОМИЧ,**

доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора Інституту
педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Сьогодні урочистий день для номінантів конкурсу «РАЗОМ! Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин», які прибули з різних регіонів України й, напевно, більшість із яких вперше у залі Президії НАПН України. Сьогодні урочистий день і для членів оргкомітету Конкурсу.

Як Голова оргкомітету висловлюю вдячність усім колегам за те, що вони відгукнулися на пропозицію долучитися до організації конкурсу «РАЗОМ!..» шляхом активної участі у розробленні нормативних документів, поширенні інформації про конкурс, оцінюванні робіт. Зазначимо, що до складу оргкомітету на добровільних засадах увійшли науковці і практики, знані в Україні, зокрема доктори педагогічних наук, професори *Ольга Безпалько* і *Жанна Петрочко*.

Тим, хто займається проблемами сім'ї, добре відоме ім'я *Тетяни Алексєєнко*, завідувача лабораторії соціальної педагогіки Інституту проблем виховання НАПН України, кандидата педагогічних наук. Вона ще 2014 року підтримала конкурс на його пілотному етапі, увійшла до складу робочої групи, що розробляла положення, визначала «дорожню карту». Вагомий внесок зробили *Зоя Гаркавенко*, кандидат педагогічних наук (НПУ імені М.П. Драгоманова) та *Сергій Радченко*, лауреат за результатами пілотного етапу, представник батьківської громади. Оргкомітет збагатився новими ідеями завдяки *Михайлу Войцехівському*, директору ІППО КУ імені Бориса Грінченка. До участі в роботі оргкомітету конкурсу долучилися президент Ліги соціальних працівників України, кандидат педагогічних наук *Світлана Толстоухова*. Ми вдячні заступнику директора Київського палацу дитячої творчості *Світлані Мартовій*, земний шлях якої, на жаль, закінчився влітку ц.р. Великий обсяг організаційної роботи здійснила відповідальний секретар оргкомітету *Світлана Машкіна*, кандидат педагогічних наук, провідний

науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Конкурс «РАЗОМ!..» розширив географію своєї діяльності завдяки тому, що до Києва і Луганської області приєдналися ще два оргкомітети. В Мелітополі його очолила *Тетяна Шевченко*, директор міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а у Тернополі – *Віра Поліщук*, завідувач кафедри соціальної роботи ТНУ імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор.

Сьогодні ми – свідки та учасники вручення нагород конкурсантам. Найбільша кількість дипломантів – 7, у Луганській області, у чому, беззаперечно, заслуга регіонального оргкомітету на чолі з директором Луганського ОІППО, кандидатом педагогічних наук *Іриною Цимбал*, координатор – доцент кафедри управління освіти, кандидат педагогічних наук *Ірина Калько*. У Києва – 4 нагороди. Дебютанти конкурсу – мелітопольчани, представники регіону, зачинателя ініціативи «регіон, який навчається», повернуться додому з трьома нагородами.

Скориставшись нагодою, висловлю слова вдячності представникам ЗМІ, які забезпечили інформаційну підтримку конкурсу і цій події. З моменту започаткування конкурсу матеріали про нього друкувалися у газеті «Соціальний педагог», редактор якої – *Валентина Снігульська*. Досягнуто домовленості з

головним редактором журналу «Рідна школа» Анжеліною Пугач про відкриття у ньому нової рубрики «РАЗОМ!..». Авторами перших двох публікацій для цієї рубрики стали доктор педагогічних наук, професор, головний співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Галина Лактіонова та Сергій Радченко. У тижневику «Дзеркало тижня» 10 вересня було надруковано інтерв'ю із заступником Голови оргкомітету конкурсу Галиною Лактіоновою. Українське радіо готує програми за участю організаторів та учасників конкурсу «РАЗОМ!...»

Ми особливо вдячні за підтримку у проведенні нашої зустрічі сьогодні бізнес-партнерам й особисто Валерію Гіжицькому, президенту Національного бізнес-рейтингу, завдяки допомозі якого в організаторів з'явилася можливість до дипломів і подяк додати унікальну спеціальну відзнаку.

Від імені оргкомітету було вручено спеціальні відзнаки конкурсу президенту НАПН України, академіку Василю Кременю і академіку-секретарю Відділення професійної освіти НАПН України, академіку НАПН України Неллі Ничкало, за підтримки яких відбулася ця подія.

Технології реалізації стратегії гейткіпінгу в соціально-педагогічній підтримці дитини і сім'ї

Тетяна АЛЕКСЕЄНКО,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач лабораторії соціальної педагогіки Інституту проблем
виховання НАПН України

В контексті трансформації суспільства, соціальних змін в інституті сім'ї, ускладнення виконання нею виховної функції, розвитку альтернативних сімейних середовищ зростає роль та затребуваність інновацій, спрямованих на оптимізацію умов сімейного виховання та його соціально-педагогічної підтримки. Особливої актуальності означена проблема набуває щодо сімей і дітей груп соціального ризику, які опинилися у непростих життєвих обставинах.

На поняттєвому рівні проблема соціально-педагогічної підтримки у науковій літературі розглядається в різних аспектах і щодо різних цільових груп. Зокрема, у співвіднесенні з педагогічною підтримкою (Н.Чернуха), як професійна діяльність (Т.Анохіна, О.Гукаленко, О.Кодатенко); «педагогіка свободи» (О.Газман), щодо ініціативності студентської молоді (А.Данілова) та ін. Предметом дослідження науковців здебільшого є зміст і форми її надання. Значно менше уваги приділяється концептуальним ідеям, визначальним для її розроблення. Мета нашої статті – привернути увагу до досвіду та інновацій у соціально-педагогічній підтримці дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, узагальнених у вітчизняному та зарубіжному досвіді шляхом партнерської взаємодії педагогічної науки і проектною діяльністю неурядових організацій.

Осмислення вже напрацьованого дає змогу дійти висновку, що у соціально-педагогічній підтримці сімейного виховання дитини міжнародного визнання набуває концептуальна ідея *гейткіпінгу*. Йдеться про розроблення стратегії первинної деінституалізації дитини, розвиток послуг і процедур,

спрямованих на попередження влаштування дітей у заклади інтернатного типу та створення оптимальних умов для їх повернення у біологічні сім'ї або розміщення в альтернативних (заміщувальних) сім'ях як форми сімейного виховання. З цієї метою розвивається комплекс послуг на підтримку сімей і дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та підвищується якість їх надання.

В Україні пілотний проект з гейткіпінгу був запроваджений з 2009 р. Представництвом благодійної організації (ПБО) «Кожній дитині» (*Every Child Ukraine*) у партнерстві з Київською обласною державною адміністрацією та органами самоуправління у Білоцерківському районі Київської області. Ефективність запровадження засвідчили розроблення пропозицій та внесення змін до чинного законодавства, суттєве зменшення кількості дітей, розміщених у Будинку дитини та закладах інтернатного типу, підвищення професійного рівня соціальних робітників, розгортання тренерських студій та каскадної форми навчання, створення мультидисциплінарної команди фахівців, популяризація ідеї розвитку сімейних форм виховання дитини [2]. Ці результати співвідносяться з досвідом